

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 10610

Tarih : 20.02.2025

10/2436

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kürtçenin sadece dil hakkı bağlamında değil aynı zamanda kültürel mirasın ve toplumsal çeşitliliğin korunması gereği alınacak tedbirlerin belirlenmesi, Kürtçenin korunması ve yaygınlaştırılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Kamuran TANHAN
Mardin Milletvekili

GEREKÇE

Dünya genelinde yaklaşık 7.000 dil konuşulmakta olup, bunlardan 3.000'inin 21. yüzyıl sonuna kadar yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu belirtilmektedir. Türkiye'de de dil çeşitliliği önemli bir yer tutmakta, ancak bazı diller yok olma tehdidiyle karşı karşıyadır. Kapadokya Yunancası, Mlahso ve Ubihça gibi diller tamamen kaybolmuşken, Hertevin, Ladino, Süryanice, Hemşince ve Kürtçenin Zazaca (Kırmancki) lehçesi hala tehlike altındadır. Dil kaybı yalnızca iletişim biçimlerinin yok olması anlamına gelmez; aynı zamanda kültürel miras, gelenekler ve bilgi birikimi de kaybolur. UNESCO, dil koruma ve yaşatma konusunda çeşitli programlar yürütse de bu süreçlerin daha etkili olabilmesi için devletlerin ve kurumların dil politikalarını gözden geçirmeleri ve destekleyici önlemler almaları gerekmektedir.

UNESCO'nun 1953 yılında yaptığı "Yerel Dillerin Eğitimde Kullanılması" başlıklı çalışmasında, "Çocuğun eğitimi için en uygun aracın anadili olduğu" vurgulanmış, anadilinin çocuk için anlamlı semboller sistemi oluşturduğuna dikkat çekilmiştir. Çocuklar, anadilleriyle, aşina olmadıkları bir iletişim diline kıyasla daha hızlı öğrenirler. UNESCO, bir dilin yok olmaması için insanların o dili konuşabilmesi ve çocuklarına öğretebilmesi için uygun koşullar yaratılmasını önermektedir. Anadilinde eğitim kadar ikinci bir dilde eğitim de çocukların gelişiminde büyük bir rol oynamaktadır. Dünya üzerinde birçok ülkede iki dilli eğitim sistemi esas alınmaktadır. İsveç, İsviçre, Almanya, İspanya, Finlandiya vb. Avrupa ülkelerinin yanı sıra Çin, Hindistan, Rusya, Filipinler ve Güney Afrika gibi ülkelerde de birden fazla resmi dil kullanılmaktadır.

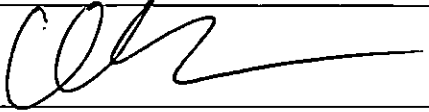
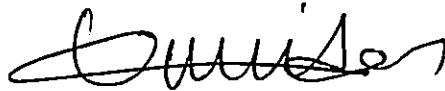
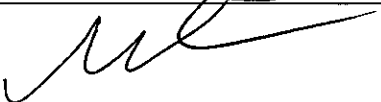
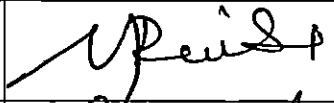
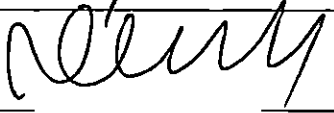
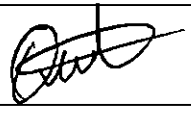
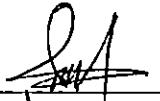
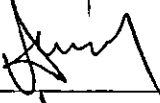
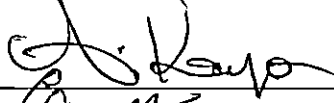
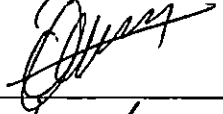
Bilindiği üzere Kürt halkı, Sümerlerden daha eski bir halk olup, tarihsel kaynaklarda bu gerçeğe dair birçok veri bulunmaktadır. Kürtçe binlerce yıldır varlığını sürdürmüş, çeşitli devletler ve kavimlerin asimilasyonuna rağmen kültürel öğelerle nesilden nesile aktarılabilmektedir. Kürt dili, sadece dil yapısının değil, aynı zamanda tarih, kültür ve sanatının da incelenmesi gereken bir bütünlük arz eder. Kürt dili, bu uzun geçmişiyle günümüze kadar ulaşabilmiş ve özünü muhafaza ederek günümüze gelebilmiş en eski dillerden biridir.

Ancak, Türkiye'de Kürtçeye yönelik baskılar dilin sosyal, kültürel ve siyasi kullanımını kısıtlamakta, bireylerin anadillerinde ifade özgürlüğünü engellemektedir. 15 Temmuz 2016'daki OHAL ilanı ile birlikte Kürtçe eğitim veren okullar kapatılmış, Kürt dil kurumları ve yayın organları da Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile kapatılmıştır. 2016 yılında yapılan yasal düzenlemelerle Kürtçe eğitimi ve kullanımı zorlaştırılmış, üniversitelerdeki

Kürtçe bölümlerinin bir kısmı kapatılmış ve Kürtçe ders kitaplarının basılmasında zorluklar baş göstermiştir. Ayrıca, Kürtçe yayıncılık ve medya organları sansüre uğramış, sosyal medya ve haber sitelerine yönelik baskılar artmıştır. Kürtçe şarkılar, şiirler ve ifadeler "terör propagandası" olarak nitelendirilmiş ve bunlara yönelik cezai işlemler uygulanmıştır.

Kürtçenin resmi dil olarak tanınmaması, günlük yaşamda birçok zorluğa yol açmakta, kamu hizmetlerinde Kürtçe kullanımı kısıtlanmaktadır. Kimlik kartlarında Kürtçe ismin yer alması engellenmiştir. Kürtçe konuşan bireylerin ayrımcı uygulamalara maruz bırakıldıkları gerçeği ortadadır. Özellikle şehirleşmiş bölgelerde, okullarda Kürtçe konuşan çocuklara yönelik zorbalık artmakta, Kürtçe kültürel etkinlikler ve tiyatrolar ise yerel otoriteler tarafından engellenmektedir.

Kürtçenin sadece dil hakkı bağlamında değil aynı zamanda kültürel mirasın ve toplumsal çeşitliliğin korunması gereği alınacak tedbirlerin belirlenmesi, Kürtçenin korunması ve yaygınlaştırılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Otlu
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	"Özgül Sakı"
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	A. Doğan
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	Sevilay
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	